

1913 წელი.

ქუთაისში 1 ნოემბრიდან გამოდის ყოველდღიური საბჭო-
ტყუო, სალიტერატურო და ეკონომიკური გაზეთი

„მ რ ი“

გაზეთის ფასი:

ერთი წლით 7 მანეთი,
ნახევარი წლით 4 მანეთი,
ერთი თვით 4 აბაზი.

და ცალკე ნუმრის 1 შაური,

წლიური ხელისმომწერთ გაზეთის ფასი შეუძლიათ ნაწილ-ნაწილად გადაიხა-
დონ. ხელისმომწერის დროს სამი მანეთი, დანარჩენი ნაწილ-ნაწილად. სოფ-
ლის მასწავლებლებს გაზეთი დაეთმობათ წელიწადში 5 მანეთად.

მისამართი: კუთაის—რედაქ. გაზ. „მ რ ი“. ივანოვსკაია, დ. ვ. ჩილაძე.

ფული და ყოველივე ანგარიში აუცილებლად ამ მისამართით უნდა გამოი-
გზავნოს: კუთაის, კანტორა გაზ. „მ რ ი“.

პირდაპირ ნახევარ ფასათ იყიდება!

ახლ. მიღებული საქონლები პირველი ღირსება, რუსეთისა და საზღვარგარე-
თის საუკეთესო ქარხნებისა და უკანასკნელი მოდის, გაყიდვა დაიწყო დღეიდან
მოკლე ვადით ქ. ქუთაისში ბუღარის პირდაპირ, მმ. ოცხლების შე-
ნობაში, ახლედინის მალაზის უკანასკნელი განაგებულებაში, სადაც იყიდება შემდეგი
საქონლები: კაცის ყოველნაირი მშვენიერი კასტრუმი, 5 მან.
დაიწყება ფასი და ამას ზევით, რა ფასიანიც ესურებათ; კაცის, ქალისა და ბავშ-
ვის ყოველნაირი პალტოები ზამთრისათვის, საშემოდგომო და საზაფხულო, კაცის
შარვლები და ბიჭაკები, ფეხსაცმელები ქალის, კაცისა და ბავშვის საუკეთესო
ფერების მრავალგვარი, ფეხის მუფები ქუდები და შალეები ღიაფერის მრავალ-
გვარი, აბრეშუმის იუბკები დიდი ასარჩევი, შალის კაბის ქვედა წელეები, ზედა-
წელეები და ზედაწელის მატყრები ნაჭრობით: კალოშები, კაცის ქალის და ბავშვის,
რედიკულები, ალბომები, სარკეები და ქალის და კაცის, ქამრები და საქაშრე რე-
ზინები, ყოველნაირი რეზინა შემოსაქერისათვის და აგრეთვე შხა შემოსაქერი
ქალთა და ბავშვთათვის. კორსეტები და სხვა. ამასთანავე მოვასხენებ პატრიკულ
საზოგადოებას, რომ

ახელედინის მალაზიაში არის მიღებული დიდძალი ყოველნაირი ახალმოდის საქონელი
და შხა ტანსაცმელი, ფეხსაცმელი კაცის, ქალის და ბავშვებისა და ასეთებს
ვღებულობთ ყოველდღე. ფასები ხელმისაწვდომია და უფაჩრო.

3 ტივისცემით ა. ახვლედიანი. № 3.

პარასკევი, 1 ნოემბერი.

მისამართი: კუთაის, რედაქცია გაზ.

„მ რ ი“

Ивановская, д. В. Чиладзе

ქ. შ. წ. კ. გამ. საზოგადოების ხონის განყოფილების გამგეობა აცხა-
დებს ამით, რომ მის გიორგობისთვის ამა 1913 წ. ხონის საკრებულო
ტაძარში გადახდილ იქნება წირვა და პანაშვიდი ხონის ცნობილი სა-
ზოგადო მოღვაწის,

ივანე სიმონის ძის შარაშიძის

გადაცვალების წლის თავის ასანიშნავით.

ქუთაისის ქალაქის თაბარი.

შაბათს, 2 ნოემბერს თფილისის დრამატული დასის მიერ გ. ალექსი-მესხიშვი-
ლის მონაწილეობით წარმოდგენილ იქნება

გულგუბრული გიგანტობა

დრამა 4 მოქ. ივანეტიშვილის, თარგ. ვლ. ალექსი-მესხიშვილისა.

კვირას, 3 ნოემბერს ვლ. ალ. მესხიშვილის მონაწილეობით წარმოდგენილ იქნება

შავი ბერი ანუ აჩრდილი

ლ. ტოლსტოის მიერ ჩხოვის მოთხრობიდან გადაკეთებული პიესა 4 მოქმ. თარგ.
ვლ. ალექსი-მესხიშვილისა.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე

ქუთ. დრამატ. საზოგ. ადმინისტრაცია.

რეჟისორი გ. ალექსი-მესხიშვილი.

გამოსული გასაყვლებელი,

ნაწილი ვაჭლის თანაგებად

ამზადებს და ამჟღავნებს საშუალო საწავლებლის მოწოდებებს (და ყველა მსურ-
ველსაც) ქართულსა და რუსულ ენებს, ლიტერატურასა და ისტორიას.

აქვე შეიძლება მიღება ჩეგვ-დარიგებისა

სამოსაპართლო საქმიანობის შესახებ.

მოსწავლენი მიიღებენ ნაშუადღევს 5—6 საათამდე, კლიენტები—კი—საღამოს
6—7 საათამდე, ფერმის ქუჩა, სასაფლაო, პანაშ. თ. ცინცაძისა.

ქუთაისი

პირველი კერძო სამეურნელო სპეციალისტი აქივებით.

მუდმივი საწოლებით

თ. ა. რელიგიონის სახლი თეთრ ხიდთან.

ავთმოყვებს მიიღებენ ყოველდღე:

დ ი ლ ი თ.

დ. ა. ჯაფარიძე—ყვლის, ცხირის, ყურისა და შინაგ. 8—10

ბ. ს. ნადარეჟი—შინაგანი და ბავშვის 10—12

ბ. ა. რედაგირი—დრატაქარი, ქალთა, საბავშვო 11—12

მ. ბუთაშვილი—კანის, ათაშინგი, ვინეტი. 12—2

გ. ა. ჭადარაშვილი—საბავშვო, ქალთა და შინაგ. 12 1/2 2

ს ა ლ ა მ ო თ.

ბ. ჯ. ჭადარაშვილი—თვლის 4 1/2—5 1/2

გ. ა. ჭადარაშვილი—საბავშვო, ქალთა და შინაგ. 5 1/2—6 1/2

სამეურნელოსთან მოწყობილია სააქ.—საანალოზო კაბინეტი: სისხლის, შარ-
დის, ნახველისა და სხვ. შესამოწმებლად. ძიძის შემოწმება, ყვავილის აცრა,
606—914 შესხმა კონსულტაციურად. არის ცალკე ოთახები ძიძე ავთმოყუფე-
ბისა და მშობიარეთათვის. რჩევა 10 შაური, აპერაკია და კონსულტაცია მორი-
ცებით 3 მანეთიდან და ამაზე მეტად. აქივთა მუდმივი მორიგობა. ტელე-
ფონი 140 №

სამეურნელოს დირექტორი—გ. ა. ჭადარაშვილი. წ.

„ჯ ვ ა რ ს ა ც ვ.“

ჯვარს აცვ ეპი“

(სამარცხენა განკაშის გამო).

„ხოლო ურიათა მათ, რამეთუ პარას-
კევი იყო, რათა დაადგრეს გვაში მისი
ჯვარსა ზედა შაბათამდე, რამეთუ იყო
დიდ დღე იგი შაბათისა მის, „მოვიდეს
ერისაგანი იგი, და პირველისანი მის
განუტყვნეს წვივნი, და ერთისა მის ეგ-
რეთვე, რომელნი ჯუარ-ცმულ იყვნეს
მისთანა.“

„ხოლო მორავიდეს იესოსა, და იხი-
ლეს იგი, რამეთუ მომკუდარ—იყო, არა
განუტყვნეს წვივნი მისნი;

„არამედ ერთმან ერისაგან მან ლახუ-
რითა უგმირა გვერდსა მისსა და მევე-
სეულად გარდამოსდა სისხლი და წყალი.
სახარება იოანესი თავი XIX მუხლი
31—34.

ცხოვრებაში ყოველივე გამეორდება
ხოლო ამა თუ იმ სახით, ამა თუ იმ
ცვლილებით. შინაარსი დედაპირული
მოვლენისა ერთი და იგივეა. ორი ათასი
წლის წინათ მომხდარი ამბავია ამ სტრი-
ქონებში აწერილი და ის... რაც ჩვენის
თავლის წინ დგას ზღმა თითქმის ამის
გამეორება იყოს. რასაკვირველია, დრო,
გარემოება, ერთგვარი სოციალური ატ-
მოსფერა, ერთგვარი საფუძვრი კულტუ-
რისა ტყავს, ქერქს უცვლის მოვლენას,
არსებითად კი ერთი და იგივე ზღმა.
დიადი პიროვნების ფეხ ქვეშ გათვალა
უგუნურთა ხროვისაგან, წინასწარმეტყვე-
ლის ქვით დაქოლვა, უდიდებულესის
მოძღვრის უსამართლო დასჯა—ეს ერ-
თი და იმავე კატეგორიის მოვლენაა,
სხვადასხვა ფორმაში გამეორებული. მარ-
თალია დღეს ჯვარი მოდში აღარ არის
და „წვივთა გატყნა“ რიღისი მაქნისი
იქნებოდა, მაგრამ გამორჩეულებისაგან
დაბადებული სურვილი ტანჯულისა და
გვემუდის პირადობის შურისძიებისა,
მისი უაღრესადი დასჯისა ერთი და
იგივეა. მოვალეთ ერთი უდიდებულესი
პირადობა, რომელიც კი ქართულ კულ-
ტურას შეუქმნია, „თვისთა იგი არა შე-
იწყნარეს“, ვერ შევითვისებ ჩვენ დაბე-
ჩავებული დაგონავებული ესდენ ბრწყინ-
ვალე, შარავანდელით მოსილი შვილი
ჩვენი, მოძღვარი და წინასწარმეტყველი
ჩვენის ერისა და არ ვაძარბებ ეკლის
გვირგვინის მაგიერ ცივი ტყვია, არ ვა-
ძარბებ სიცოცხლეში ცილის წამება,
აზუზით ავდება, გავიმორჯეთ ის, რაც
მოდდა ორი ათასის წლის წინათ: „ნერა-
წყვიდეს პირსა მისსა და კურთთხა სცემ-
დეს თავსა მისსა, და რომელიმე ყური-
მალსა სცემდეს“, ყოველივე ეს მივიწი-
ქეთ ტანჯულის სამშობლოს ჭარბსეულ-
სა და მოამბავს: მისი საფლავის ქვაზე
წავაწერეთ თასჯერ უფრო შეურაცხყო-
ფელ წარწერა, ვიდრე იესო ნაზარეტე-
ლისა: მოვინათუეთ იგი „ჯაშუსთა, რა-
მელსაც თავისი რაფი ზედაწვენითა აქვს
შესწავლილი და შესისხლარცხული“.

რომელიც „ადგას სისტემატურად ბეზ-
დობის, ციფსწამებისა და ჯაშუსობის გზას“
დამერწმუნებთ ამასთანავე შედარებით
„ესო ნაზარეტელი მეუფე ურიათა“
სრულიად უცოდველი უკბილო დაცინ-
ვა. ყოველივე ეს ავასრულეთ სისტემა-
ტიურად, ჩინებულად, ვითა დახელოვ-
ნებულმა არტისტმა გახეობრებული რო-
ლი და მანც ვერ დაევიწყაყოფილეთ გა-
ბოროტებული, შურისძიებით აღვსილი
გული ჩვენი. საფლავი დიდებული სათა-
ყვანელები ქართველის ერისა ბინძურის
ხელით გაგვხვეთ ამოვიღეთ ტანჯული
მასწავლებელი და ყოველდღე საჯაროდ
„როგს“ ქვეშ ვატარებთ მას. თვით
უსასტიკესი სამსჯავრო, თვით უსაშინე-
ლესი დამნაშავეს რომ დასჯის, ერთგვარ
ზნეობრივ მოვალეობათ მიანიჭა ხმა არ
ამოიღოს იმის შესახებ, მისი სახელი
დავიწყებდეს მისცეს, აღარ გამოიწვიოს
მისი აჩრდილი იმ სამეუფოდან, რომლის
ბჭეთა საზღვარზეც ქრება ყოველივე, რა-
საც ამ ქვეყნის ბეჭედი ასვია, რასაც
უზადრუკი ცხოველის—ადამიანის სახელი
ქვია. ჩვენ კი საეროვნო გენიოსის სი-
სხლით დამთვრალნი, ვითა „ხორცის მო-
ნატრული ონავარი, გამგებლები გა-
ყვივით საზარელის ჯოჯოხეთურის ხმით:
„ჯვარს-ცვივნი, ჯვარს ეცივნი“,—სისხლი
მაგისი ჩვენზედა და შვილთა ჩვენთა
ზედაა, მივრბივით მის საფლავთან, და
გვიდა „განუტყნათ“ წვივნი მისნი, „რა-
თა არა დაადგრეს გვაში მისი ჯვარსა
ზედა შაბათამდე, რამეთუ დიდ არს დღე
იგი შაბათისა მის“. ერთი განსხვავებაა
მხოლოდ ჩვენა სამარცხენით, ჩვენა
თავზარდამცემლად, ჩვენს მოქმედებასა და
ორიათასის წლის წინათ ჩაფენილს ის-
ტორიულ ბოროტმოქმედებას შორის.
მაშინ უფრო ღმობიერებას იჩენდა
ხალხი დასჯილის ადამიანის შესა-
ხებ. იმ დროს „მორავიდეს იესოსა
და იხილეს იგი რამეთუ მომკუდარიყო,
არა განუტყვნეს წვივნი მისნი...“ ხო-
ლო რათა ეს ღმობიერება საზღვარს
არ გადაცილებოდა „რომან ერისაგან
მან ლახვრითა უგმირა გვერდსა მისსა“
ჩვენის დროის „ერი“ კი თუშკა ხედავს,
რომ დიდხანია მკვდრია საგანი მისის
შურისძიებისა, საგანი მისი უაზროთ გა-
ბოროტებისა, მაგრამ ეს მას არ აკმა-
ყოფილებს და ყოველდღე ამოთრახებს
მას, რაც შედგენს ქართველის ერის
სულის ძლიერების მაგალითს, ქართვე-
ლის ერის გენიოსობის სამაჟულსა და
გვირგვინს. რა მოხდა, რამ ააყაყანა
ეკესი წლის მიუტყნას შედეგ ეს თავზე
ხელადებული ყაჩაღთა ბზბა, რა ნახეს
სიზმრათ, რა მოჩვენება გამოეცხადათ,
ანა და საშინელმა ცოდვამ მოითხოვა
სამაგიერო და ქვე დააყარვია ამდენ
ხალხს, რომელიც ამ სამარცხენო პრო-
ტესტებს დააწინაურებს და წარამარა
აწერიებს ყველას ხელს?

შესაშინებელი სიმპტომა ესა. სავა-
ლალო და თავში საცემი მოვლენაა.
არც თუ ისე გულგრილად შეიძლება

ამის ყურება, იგი ჩვენის კულტურული
დაქვეითების უტყუარი ნიშანია, ჩვენის
გავლენების, ჩვენის გამხელების შე-
ურყვევლი საბუთია.

რასაკვირველია ყველამ კარგათ იცის,
როგორ იწერება ამგვარი პროტესტე-
ბი, რა ზომებს მიმართვენ ხოლომე ამ-
გვარი „დოკუმენტის“ გამოსაცხობათ.
ხოლო თვალი მაინც არ უნდა ავიხვი-
ოთ და უნდა აღვიაროთ, რომ ასი და
ორასი თავგადასხმული წაკითხი მაინც
უნდა ამგვარის შხამიანი კვერის გამო-
საცხობათ და განა ეს კი კარგა ნიშა-
ნია, რომ ჩვენს გაუბედურებულ „ცხოვ-
რებაში ასი და ორასი წაკითხი გაუმას-
ხლები დარბოდეს, ხარჯადეს ამდენ
შრომისა და ენერგიის მისთვის, რომ
ერის გონების ერთი უდიდებულესი
თვალმარგალიტი ნეხვში ამოსვარ-ს,
ერის კულტურული ძალღონის გამო-
მსახველი ნიჭით ცხებულ აჩრდილი „სა-
სტიკ ჯაშუსთა“ მონათლოს, მის სა-
ფლავზე სამარცხენო ფერხული დაუა-
როს და თაყვანსაცემელი ნეშთი წარა-
მარა თავის ხელითა და ფეხით გა-
ჯიჯგნოს?

არა მგონია ქუთაისი მყოფელი კაცი,
რა მიმართულებისა და აზრისა უნდა
იყოს იგი მწარე სევდამ, გულის მო-
მწველმა კეთნაშა არ შეიპყროს, თუ ამ
საშინელ მოვლენას ჩაუფიქრებდა.

კოტა შორიდან დავიწყეთ: პრო-
ტესტების წარმოების მოკლე ისტორია
მოგახსენოთ, შემდეგ გაიხსენოთ დიდ-
ბული ადამიანის მოკვლის პირველი
დღეები, ამ თავზარდამცემის უბედურე-
ბისგან გამოწვეულ გრძნობათა აფეთ-
ქებას ანგარიში გავუწვიოთ. დღევანდელი
„პროტესტები“ განიხილოთ, ჩვენი
„ბრალდებანი“ ავსუსოთ და ამ პრო-
ტესტებს კბილი გავუწინჯოთ, მის საბუ-
თიანობისა და სამართლიანობის გარკვე-
ვის დროს ვინმემდგანელოთ მრავალ-
ტანჯულის დიდებულის მოძღვრის რჩე-
ვით, რომ „საყოლიტურული
სჯაა და ბაასი, იქ ხმა უნდა აიწონოს
და არა დიდიხანის“ და საზოგადოთ ამ
„პროტესტების“ სული და გული გა-
მოვააჟვარავოთ, ნათელვყოთ მისი ში-
ნარისი.

ერთი პალატეზიანი.

(შემდეგი ქნება.)

სახელმწიფო

სათათფირო.

(რუსეთ. დეპუტ. საგანტო)

30 ოკტომბრის სხდომა.

როდინკო თავდღომარობს. შემოსულ
საქმეთა შორის არის საკანონმდებლო
წინადადება საფოტო კორესპონდენ-
ციებზე ფასის დაკლების შესახებ... ფა-
სის დაკლებით ისარგებლებენ მხოლოდ
ჯარისა და ფლოტის დაბალი მოხელე-
ები. უნდა წავიკითხოთ იუსტიციის სა-
მინისტროს მამარა სოც. დეპ. ფრაქცი-
ის შიკთხევა. შეკითხვა ეხება დამცველი
პოლიციის უკანონო მოქმედებას მეორე
სათათფიროს სოცდემოკრატიული
ფრაქციის სამართლებლო მიცემის დროს.
თავჯდომარე აცხადებს: გავცანი შეკითხ-
ვის დედანს და მასში შეუწყნარებე-
ლი დადგენილები გამო წინადადება მივე-
ცი შეკითხვის ავტორთ რედაქცია შე-
ეცვალათ. შეკითხვის ავტორები არ და-
მეთანხმენ და ამის გამო შეუწყნარებ-
ლათ მიმანია მისი გარეშეთა თანდასწრე-
ბით სხდომაზე გამოქვეყნებოთ. (ტაშის
ცემა მარჯვნივ) „ნაკაზის“ დარღვევის
წინააღმდეგ სალოპარკოთ გამოდის
შაღინაშვილი, ნუსტაშვილი, ნეგარაშვილი
პეტრეშვილი, კერესხი, სკაბეკაშვილი და
ჩხიშვილი. ხსენებული ორატორები თავჯდო-
მარის მოქმედებაში უკანონობას ხედავენ.
იმთ შეუწყნარებლათ მიმანიათ, რომ
დებუტატების მიერ შეტანილ საბუთებს

მხოლოდ თავჯდომარე გაუქვითა ცენ-
ზურა, ამგვარი უფლება მხოლოდ სათა-
ფიროს სტომას აქვსო. პეტრეაჟის და
ბელაჟის და ტუდიაჟის სიტყვა „ნაკა-
ხის“ დარღვევის შესახებ დასრულებული
არ აქვთ, რომ სიტყვის თქმის უფლე-
ბას არ აძლევდნენ. თავჯდომარე თავს იმართ-
ლებს და ამბობს შეკითხვაში ადგილად-
გელი შეუწყნარებელი სიტყვები იყო.ო.
მისი სათათფიროს კათედრიდან გამო-
ქვეყნება შეუძლებლათ ვსცანი. ზოგიერ-
თი ადგილების გამოკლება შეკითხვის
აზრს არ არღვევდა. ამ სიტყვების გა-
მოკლება შეკითხვის ავტორებზე იყო
დამოკიდებული. ყოველგვარი პასუხის
მგებლობას ამ საქმეში მე ვკისრულობ.
ამტყცებს შეკითხვის გამოქვეყნებას შე-
უწყნარებლობას. ამ საკითხზე მსჯელო-
ბას დასრულებულათ სთვლის. (ხანგრძლი-
ვი ტაშის ცემა ცენტრსა და მარჯვნივ
სმის ვაშა) **ბეჟუაჟის** აზრით თავჯდომა-
რეს უფლება არ ქონდა კერძო სათათფი-
როს გადაწყვეტილებით „ნაკახის“ კანო-
ნი დაერღვია. ამბობს: კანონის ძალით
თავჯდომარეს შეკითხვა უნდა გამოქვეყნე-
ნებოდა. **მილუტოვი** ეხება კერძო სათათფი-
როს გადაწყვეტილებით შეკითხვის არ
გამოქვეყნებას. მისი აზრით ამგვარ კერ-
ძო სათათფიროს არავითარი მნიშვნელობა
არ აქვს, ვინაიდან სათათფირო წინასწარი
ცენზურის უფლებას მოკლებულია.
ამის უფლება მინიჭებული აქვს მხოლოდ
სათათფიროს. თავჯდომარე შეკითხვაში
თუ ხელდას შეუწყნარებელი გამოთქმებს,
მაშინ შეკითხვა დახურულ სტომასზე გამო-
ქვეყნდეს. **ბურაჩი** იგონებს მეორე
სათათფიროს სოც.-დემოკრატიული ფრაქ-
ციის შედგენილობას, ეხება ამ ფრაქ-
ციის წევრს კუხნეკოვს და ამბობს —
ქურდობაო: (მარცხნივ ძლიერი ხმაუ-
რობა, ყვირიან: — გაეთრია!) თავჯდომარე
აცხადებს — ეს საქმეს არ ეხება, სიტყვის
თქმის უფლებას, მიკრძალავო. მილუტოვის
საპასუხოთ თავჯდომარე აქვეყნებს „ნა-
კახის“ 218 მუხლს, რომლის ძალითაც
კერძო სათათფიროს ქონდა უფლება გადა-
ეწყვიტა შეკითხვა არ გამოქვეყნებული-
ყო. ბეჟუაჟი ლაპარაკობს, მაგრამ სათათ-
ფიროში ხმაურობა ასტყუე ა. თავჯდო-
მარე მას სიტყვის თქმის უფლებას ართ-
მევს.

ახალი ამბავი.

პეტრბურგის საპეტრონო საზოგა-
დობის „სტროიტელის“ გამგეობა წი-
ნადადებს აძლევს ქუთ ქალაქის გამგეო-
ბას, რომ იგი იკისრებს ქალაქის ობლი-
გაციურ სესხის რეალიზაციის ხელსა-
ყრელი პირობებით. აგრეთვე შეუდგენს

აბაშელის პოეზია.

შეიძლება არცერთი თვისება არ იყოს
ადამიანის ფსიქიკისა ისე შეუზოგარი, ისე
ღრმა და მთელი არსების დამოძაბვე-
ლი, როგორიც არის შემეცნებითი
ლტოლოგიება ჩვენი სულისა. ჩვეულებ-
რივით იგი ადამიანის ყოველდღიურ არ-
სებაში შეუმჩნევლათ სთვლეს; იგი სრულ
ბატონობას უთმობს სხვა ძალათ ჩვენი
ფსიქიური ცხოვრებისას, ისეთ ძალათ,
რომელიც ყველაზე უწყინარეს განცდებს
ჩვეულებრივ მოთხოვნილებათა დასაკმა-
ყოფილებლათ ჩაუნერგავს ჩვენი სულის
წიაღში.
წარმოიდგინეთ ჩვეულებრივი, ყოველ-
დღიური პირვარამის ქაობში ჩაფლული
ადამიანი თქვენ იფიქრებთ, ადამიანი
რალაც უტყავდობის ნაყოფია მსოფლიო-
ში, და იგიც მხოლოდ მიტომ არის სუ-
ლიერი ძალებით აღჭურვილი, რომ მან
მისდა უნებლიეთ დაწყებული სიცოცხლე
შესაძლებელ საზღვრამდე შეინარჩუნოს.
ზრუნვა მის მატერიალურ მოთხოვნილე-
ბათა შესახებ — ამ მისი სიცოცხლის სა-
განი, დამყარებლობა ამ მოთხოვნილე-
ბათა — ამ მისი მიზანი. სხვა ამოცანა
ცხოვრებაში თითქოს ა არსებობდეს
ადამიანისათვის, სხვა აზრი მის ძალათა
ამუშავებისა თითქოს უსაქმური ფანტა-
ზიის ნაყოფი იყოს.
მაგრამ ხშირათ ღვება მომენტი, რომ-
დესაც არსებაში დამარბული ძალა ერთ-
ბაშათ იღვიძებს. მაშინ იგი საკვირველი
სისწრაფით ედგება ფსიქიურ ძალათ მთელ
სამყაროში, იპყრობს, იმონავებს მას და
მუდამ თავისი მიზნის შესაფერ მხარეს
მიმართავს.
ამიტომ სულ უმნიშვნელო არ არის
ის ანეგდოტები, რომელიც დიდებულ

სხვადასხვა მუნიციპალური საქმის პრო-
ექტებს განსაზღვრულ ფასათ. ამისთვის
იგი სთხოვს ქალაქის გამგეობას, აცნო-
ბოს მას თუ რა საქმეების განხორციე-
ლება აქვს განზრახული და ვისი შედეგ-
ნილი და შემოწმებულია მათი პროექ-
ტები და ხარჯთაღრიცხვები. აგრეთვე
სთხოვს გამოუგზავნოს ამ საკითხების შე-
სახებ ქალაქის საბჭოს დადგენილებანი.
♦ დღეს, საღამოს 8 საათზე, შავა-
ქვის საბჭოს დარბაზში გაიმართება ქალ-
თა საზოგადოების ჩვეულებრივი კრება.
ბ-ნი ტრიფონ ჯაფარიძე ისაუბრებს შემ-
დეგ თემაზე: „არსებითი მხარეები ქალთა
საკითხისა“.
♦ შეიქვეყნის მრწველთა საბჭოს სა-
ქმეების გამო კიბა აბაშიძე როსტოვს
გამგზავნავს.
♦ შეიქვეყნის მრწველთა საბჭომ პე-
ტრბურგიდან ღებში მიიღო, რომ
მთავრობისაგან ნებადართულია შეიქვეყნის
მრწველთა XVI-ე კრება 20 ნოემბერს
შესდგეს. კრების თავჯდომარეთ ინიენ-
რი აბ. გრ. ცეიტლინი დაინშნული.
♦ შეიქვეყნის მრწველთა საბჭომ სა-
მძიმრის ღებში გაგზავნა კოსტანტინე
ივანეს ძე ბატისოვისა და ალექსანდრე
ქალაქისათვის გადაცემისათვის გამო.
♦ 26 ოკტომბერს ოლქის სასამართ-
ლომ 8 თვით ტუსათა გამასწორებელი
რაზმი გადაუწყვავა ს. რობის მცხო-
ვრებს მელიტონ სირბილამეს რომელსაც,
მამასახლისთ ყოფნის დროს ბესარიონ
ფადავასთვის 3 მანეთი გამოუერთმევია
ვექსილებს დაიწმებაში.
♦ 21 ოკტომბერს ჯრუჭის მონას-
ტრის ბოროტ გახსნახველები დასხმინ
თავს და მონასტრის ერთერთი შენობის-
თვის ცეცხლი წაუქვდებიათ. ზარალი
რეას მანეთს უდრის. ბოროტგახსნახვე-
ლები ვერ ამოუჩენიათ.
♦ ლუარსაბ მდივნის ქერიება თავა-
და ნიკარაძის ასულმა ნიფომ ქუთაისის
ეთნოგრაფიულ საზოგადოებას მეთერთ-
მეტე საუკუნის ხელნაწერი „ვეფხისტ ტყე-
ოსანი“ შესწირა.
♦ ამ მოკლე ხანში მუშაობა დაიწყე-
ბა წ. კ. გ. საზოგადოების სტამბაში.
სტამბა საუცხოოეთაა მოწყობილი.
♦ ირაკლი (კაკი) წერეთლის ნათე-
საგებმა ცნობა მიიღეს, რომ ყოფილი
დელეგატის ჯანსაღათაა.
♦ გაზეთი „იმერეთის“ რედაქციის
თხოვნით ჩვენი გაზეთი მიუთა „იმერე-
თის“ ხელისმომწერელებსაც,
გაზეთი „იმერეთი“ 19 ოკტომბრის
ნომერში მოთავსებული მეთათური წერი-
ლისათვის 300 მანეთით დააჯარიმეს.
რედაქტორი, რადგან ჯარიმის გადახდა
არ მოისურვებ, 2 თვით ციხეში უნდა
დაჯდეს.

მოაზრეთა ყოფა-ცხოვრებას ჩვეულებრი-
ვი აზროვნების სასატილოთ ხდის.
როდესაც ნიუტონი კვერცხის მაგიერ
მდღიარე წყალში თავის საათს აგდებს
და კვერცხს კი საათის ჯიბეში იდებს,
ეს ყოველდღიური ჰიერარამის ზრუნ-
ვისთვის განწყობილი აზროვნებისათვის
სასატილოა, მაგრამ ნიუტონისათვის იგი
დამახასიათებელია; იგი ნათლათ გვიჩვენ-
ებს, თუ რა სიმაღლეს აღწევს ხოლმე,
ზოგ შემთხვევაში შემეცნებითი ლტო-
ვილების ხარისხი, თუ როგორი სიძლიე-
რით იმონავებს იგი მთელს ადამიანის
სულით არსებას.
გახსენეთ გიოტე და მისი ფაუსტი!
ადამიანმა მაიწია ყველას, რაც შესა-
ძლებელი იყო ჩვენი დროული ცხოვრე-
ბის პირობებში, მაგრამ მისი შემეცნე-
ბითი წყურვილი მაინც არ დაიშრია;
იგი საკვირველი ძლიერებით ედებოდა
მთელს მის არსებას, და ბოლოს ადამიან-
მა სული მიყიდა მეფისტოფელს, რომელ-
ლიც მას ლტოლვილების დამყარებლობე-
ბას დაპირდა.
როდესაც ფაუსტს კითხულობთ, თქვენ
გრძნობთ ყოვლის შემძლებლობას იმ ძა-
ლისას, რომელიც ადამიანის ფსიქიური
ცხოვრების საზღვრებში მარხია და რომ-
ელიც ქეშმარიტებისაგან ლტოლვით
განსაზღვრება.
მაგრამ ქეშმარიტება დღევანდელი ადამი-
ანის ცნობიერებისათვის დროულისა
და პირობითი ხასიათის არის. ქეშმარი-
ტება განუსაზღვრელი ღირებულობისა,
ქეშმარიტება აბსოლუტური მისთვის,
ზერელე აზროვნებას მიჩვეულისთვის, არ
არსებობს. ხოლო ფაუსტი სწორეთ ამ
ქეშმარიტებას ელტვის. მას სურს ცხოვ-
რების დედა-საფუძველს ფარდა ახადოს,
მას სწყურია ნამდვილათ არსებულის გარ-

მოწერილი ამბავი.

სოფ. ჯვარცხმაში (გურია) წერილი
კოლშვილის პატრიანი გლეხი თამა
ბოლქვაძე ამას წინათ გახელდებულმა
ძალმა დატბინა. ის თფილიში იყო წა-
სული მოსარჩენათ და დაბრუნდა 25
ამა თვის. მას აქიმებმა მოწმობა მისცეს
მორჩენი ხარო, დილით საბარალო
გაცოფდა და გაიქცა. ხალხი დაედევნა
და დაიჭირეს დ. ჩოხატაურში. მეორე
დღეს საღამოს საბარალო ტანჯიეთ გადა-
იკვალა.
ოკიბა. 26 ღინობისათვის სოფ. ახალ-
სოფელში დიდი უბედურება დატრიალ-
და ს-სო ცქიფურიშვილის ოჯახში: სა-
ღამოს შინ დაბრუნდა ცქიფურიშვილის
ფეთი ილია, რომელიც ტყუილში „ნახ-
შირ“ საზოგადოების ტყაო იყო. მა-
მაშვილს ერთმანეთში ლაპარაკი მო-
სვლიათ, რას შემდეგ ილიას გამოუტანია
თოფი და მამას მოსაკლავათ გამოკიდე-
ბია. გზაზე დედინაცვლი შეხვედრია,
რომლისთვისაც უსვრია ერთჯერ, მაგრამ
აუცდენია. შემდეგ ორჯერ უსვრია მა-
მისთვის და ერთი სროლით დაუჭირა
იგი მიძიმეთ და იქვე მიმავალი ერასტი
ცქიფურიშვილიც სუმიშქათ. შინ რო-
ცა დაბრუნდებულა, ორი სროლით მოუ-
კლავს ცოლი და შემდეგ თავიც მოუკ-
ლავს. სისო ცქიფურიშვილი გადაიკვა-
ლა. მიზეზი ამ უბედურებისა გამოკლე-
ული არაა. **დემიან.**
მისა ავაშიძის სიტყვა.
ქუთაისში, „ილიას სადამოკ“ წარმოთქ-
და 27 ოქტ 1913 წ
საქართველოს მეცხრამეტე საუკუნეში
არ ყოლია პირადობა უფრო დიდებული,
ვიდრე ჩვენგან განაწამები მგოსანი...
ჩვენ შევიძლია ეს აზრი გავაღრმავოთ,
გავაფართოოთ, სხვა დროზე გადავიტა-
ნათ და ვსთქვათ: ბევრი ყოლია საქართ-
ველოს დიდებული მწერალი, პოეტი,
სახელოვანი სახელმწიფო კაცი და ბრწყინ-
ვალე საზოგადო მოღვაწე, მაგრამ არ
ყოლია პირადობა, რომლის ცხოვრებაც
ასეთის დრამატიზმით ყოფილიყოს მო-
სილი.
გავაღრმავოთ და ვიტყვი, რომ
მსოფლიო ისტორიამ ორი-სამი თუ იცის
დიდებული პირადობა, რომლის სიცოც-
ხლაც ასეთის ტრაგიზმით აღსავსე ფინა-
ლით დასრულებულიყოს.
აღსანიშნავია ერთი მოვლენა: ტანჯუ-
ლი მოძღვარი ყაველთვის ორი ძლიერი
კულტურის შეჯახებას, ორი დიდი ეპო-
ქის მეტოქეობის საზღვარზე მდგარა:
სიკრატმა წარმავალი ძველსაბერძნე-
თის ხორცის კულტურას დაუპირდაპირა
მომავლის, განახლებულის ქვეყნის სუ-

შემო დასადგურებული ნისლი გავანტარს.
და აი სწორეთ ეს აბსოლუტურისაგან
ლტოლვა არის, რომ მთელს მის არსე-
ბას საოტეგებით ერთმება.
— ხოლო ჩვენ არ გვსურს ვსთქვათ,
თითქო ეს ლტოლვილება ყველას არსე-
ბაში ერთნაირი სიძლიერით ღვიოდეს,
ყველას ბუნებას ერთნაირი სისწრაფით
ედებოდეს და სწავდეს.
არსებობს ადამიანი, რომლისთვისაც
ეს ლტოლვილება უცხოა და გაუგებარა.
ისეთი ადამიანი — კმაყოფილია არსე-
ბულით; იგი ცხოვრების ზედაპირზე რჩე-
ბა, მისი სული სიღრმისაგან არ მისწრა-
ფის, თითქოს ცხოვრების ამოცანა მის
ზედაპირზე იყოს გადაშლილი, თითქოს
ცხოვრებას არც კი ქონდეს სიღრმე, ფა-
რული შინაარსი.
ასეთი ადამიანის ტბი იმავე გიოტემ
გავანერის ხახით დავიხატა.
გავანერს გონია, თითქოს მთელი სი-
ნამდვილე მის ხელისგულზეა გადაშლი-
ლი, და ფაუსტის ტიტანიური სულის-
კვეთება მისი მომქრო გონებისთვის გაუ-
გებარა და მიუწოდებელი.
ამგვართ ჩვენ ვხედავთ, რომ ყველასა-
თვის თვალსაჩინო მსოფლიოს შეაგულ-
ში ამოცანა მარხია, და ზოგი ადამიანი
თავდაუწყვერელი სიძლიერით ილტვის ამ
ამოცანის ხსენისაგან. ჩვენ ვხედავთ, რომ
ეს ლტოლვილები შეუჩერებელია, ვით
მოზვირთებული მთის ნაკადი დ შეუზო-
ვარი, ვით სალი კლდის ნაპრალი.
ექვს გარეშეა, რომ ეს ძლიერი ლტოლ-
ვა, ადამიანის ბუნებაში გაფეხებული, ჩვე-
ნი კულტურული ცხოვრების წინსვლაში
თანდათან შეიმუშავებდა თავის დაქმეო-
ფილების შესაფერ ფორმებს, ადამიანი
გონების თვალთ სჭერტს ამ ამოცანას
და გონების საშვალებით ლამობს იგი მის

დღიური.

მოსკოვში სამელიორაციო კრებაზე
კაცისაში ერობის შემოღების შესახებ
რეზოლუცია გამოაქვეყნეს.
— ბეილისი გათავისუფლეს. ქუჩაში
მღელვარებაა. ჯარს ეძახა ყოველი შე-
მთხვევისთვის მხათ იყოს.
— ოსმალეთმა დიდ სახელმწიფოებს
სომხეთის რეფორმის პროექტი უკან და-
უბრუნა და მისი მიღება შეუწყნარებ-
ლათ სცნო.
ლის კულტურა. ჯილდოთ მან მიიღო
სატუსალო და საწამლაოვი.
ნახარველი, დიდებული მოძღვარი
იმავე სულიერის კულტურისა, მოსარჩ-
ლე „მაშვრალთა და ტერით მიძეათა“,
ჯვარს აცვა გახსნილის კულტურის
მიერ გათასნირებულმა მანამ.
ჩვენს სახელოვანს მოძღვარსაც ეწია
ბედი ამ ორ დიდებულთა...
საქართველოს, ლეჩაქ-მოხდის, ფეხ-
შაშველას, ყოველივე უფლება აყრილს,
მონის ჯაჭვით გაბაწრულს, მან მედგრათ
შესახება მთის მეტეხარის პირით: „ჩვენი
თავი ჩვენვე უნდა გვეყუდნეს“. ამ ძა-
ხილმა შეანძრა მონური ფსიქოლოგია,
შეარყია მონური ძილი და ძილით თავ-
გაბრუნებულ ახალ-თვალგახელილთ ეს
ყურება ძლიერებისა და თავისუფლებისა
სულის შვიდობის დარღვევათ მეგრე-
ნათ... და მოძღვრებას, რომელიც გვა-
სწავებათ: „ჩვენი თავი ჩვენვე უნდა გვე-
ყუდნეს“ სასტიკი ბრძოლა გამოუცხა-
დეს, მისი დამხობა ერთგვარ ლოზუნგათ
გადაიქცა... და რაკი ჯვარი და საწამლა-
ვი გაცვეთილი საშვალეა იყო, ასე
ვსთქვათ, მოღაში აღარ იყო, დროისა და
გარემოების შესაფერი იარაღი მოიხზა-
რეს...
მაგრამ სოკრატის მოძღვრებისთვის სა-
წამლაი ბრწყინვალე შარავანდათ გა-
დაიქცა. ჯვარი და გოლგოთა საუკე-
თესო გამაგრებული შეიქნა ნახა-
რველის მოძღვრებისა. ჩვენ ვხედავთ,
რომ წინამურის მიდამო ძვირფას ნადა-
გათ იქცა მისი ძლიერ-მოსილის მოძღვრე-
ბის განსამტკიცებლათა და გასავრცელე-
ლათ. ყველა ხელდას, ვისაც თვალი ას-
ხენ ხელდას, რომ ქართველი ერი ან უნ-
და დაიღუპოს, ან იგი „თავის თავს უნ-
და ეყუდნეს“ მისი ცხოვრების მოწეს-
რიება მის ხელშივე უნდა იყოს... სხვა
გზა გახსნისა არსად არის.
და როდესაც დღე ჩვენის გაბაზებისა,
დღე ჩვენის სირცხვილისა შეიცვლება
დღეთ ჩვენის განახლებისა და აღორძი-
ნებისა, ბედნიერებისა და სიხარულისა,
როდესაც ქართველი ერი მოგონებს
სამგლოვარო საბურველს და შემოსება

ფარდის ახდას. შედეგი ასეთი ცდისა
არის ის მხარე ჩვენი ფსიქიური მოქმედე-
ბისა, რომელსაც ჩვენ ფილოსოფიურ აზ-
როვნებას ვუწოდებთ. —
მაგრამ გონებას გარდა ჩვენს არსება-
ში ბევრი სხვა ძალაც მარხია. შეიძლება
სწორეთ ამ ძალათ ქონდეს გასავალი იქ,
სადა ფილოსოფია უძლიერა. და ხე-
ლოვრება სწორეთ ის დარბია, რომელიც
ცდას შეადგენს ამ სხვა ძალათა დახმარე-
ბით ფარდა ახადოს იმ ამოცანას.*) ამი-
ტომ ფილოსოფიურა ნაწარმოები და ხე-
ლოვრეუი შემოქმედების ნაყოფია, ორი-
ვე ერთ ღმერთს უქმევს გუნდრუქს. ფი-
ლოსოფიის, გამსჭვალული ცხოვრების
ფარული ღვდა ძარღვის შემეცნების
ლტოლვით; ლოლიკურ ფორმებში ისხამს
თვის გადაქრას იმ ამოცანისას და ხელო-
ვანი ხელოვნურა ნაწარმოების სურათო-
ვან სახებში ახსივრებს თავის განცდას
იმ კარდინალური ამოცანისას, — ამიტომ
ნამდვილი ფილოსოფოსი მხოლოდ ის
არის, ვინც დაავადებული ცხოვრების
ფარული ამოცანის ახსნის ლტოლვით,
და ნამდვილი ხელოვანი ის, ვინც იმა-
ვე ამოცანის იღუშალობით არის ტან-
ჯული.
როდესაც თქვენ რომელიმე ხელოვა-
ნის შემოქმედებას აფასებთ, ყველაზე
უწინარეს თქვენ წინაშე უნდა წამო-
ტრეს საკითხი იმის შესახებ, თუ რამდე-
ნათ ძლიერია ამ ხელოვანში განცდა
მსოფლიოს ფარული ამოცანის აღმუ-
შაობისა. თუ ასეთი განცდა არ არის,
მაშინ მთელი ასეთი ხელოვანის შემო-
ქმედება...
*) ჩვენთვის აქ ამ დებულების დამტკი-
ცება შეუძლებელია. ჩვენ იმედავებოთ რომ
ხელა მამაგაშა შეესაძლებოტ ცაფე გამო-
კვლევის გამოქვეყნებას, სადაც ამ საგანზე
უფრო გრძელთ მოგვალაპარკებთ.

მწვავე საკითხი.

ვისაც თავის ქვეყნის ავ-კარგი და მი-
სი მომავალი ცოტათ არის მაინც აფიქ-
რებს, მას არ შეუძლია ყურადღება არ
მიექციოს მოზარდი თაობის მდგომარეო-
ბასა და სწავლა-აღზდას. რუსეთის ცხი ვ-
რების რომელი მხარეც არ უნდა აიღოთ,
ყველა სრულიად დამორბეულია უბრა-
ლო, საღსა და გონიერ მოთხოვნილებათა
მინიმუმსაც კი. ამას ყველაზე მეტათ გა-
ნათლების საქმეში გრძნობთ. ხოლო ნა-
ალი იგი ათ წილ საგრძნობლებსა და გამა-
ნადგურებელთა ჩვენთვის, არა რუსთა-
თვის. აქ სწავლა-აღზდას თვითავრეს
და უახლოეს მიზნათ „ინოვაციების“
გადავარება დასახული. ამ მიზნისთვის
ილწვის ყველა — დიდი და პატარა მოხე-
ლე, მას სხვებლათ ეწირება პედაგოგი-
კის ყოველი ქეშმარიტი მოთხოვნი-
ლება.
ეს თითქო ყველამ ვიცით. ამას ვი-
თამ ყველა გრძნობთ. ხოლო მკრთალი
გრძნობა იგი არ იწვევს ჩვენში საწინა-
აღმდეგო თვითდაცვის ძალას და უსა-
შინელეს განსაცდელს სასომხილი გულ-
გრაილათ შევექტრით. პირიქით თვითჩვენ
დიდ დახმარებას ვუწვევთ ჩვენს „მოკე-
თეებს“, ჩვენივე ხელით ყველს ვიჭრით
და ეროვნულ თვითკვლელობას ვაჩქა-
რებთ. ამის ნათელსა და უტყუარ საბუთს,
სხვა აუარებელ მაგალითს შორის, ჩვენი
„ბრწყინვალე მოღვაწე“ უკანასკნელ დრო-
ის საისტორიო დადგენილებაც იძლევა,
რომლითაც თავის პაწია შეიღების გადა-

ქმედებაც უშიზო და უშინარსო იქნე-
ბა. შეიძლება თქვენს წინაშე მის ნაწარ-
მოებში იშლებოდეს მთელი პანორამა
წარმატაცი სურათებისა, მაგრამ თქვენ
ვერ გამოანახათ იმ უხილავ ძაფს, რომელ-
ლიც ამ სურათებს აერთებს, მოტივს,
რომელიც მათ მიმართულებას აძლევს,
განსაზღვრულ მიზანს ამსახურებს. და თუ
ეს ასეა, მაშინ თვით ამ სურათებს მნიშე-
ნელობა ეკარგება, და მათი შემოქმედება
სეფაგნებას კი არა, თამაშის სფეროში
უნდა მოიქცეს.
ჩვენმა ლიტერატურამ, საუბედუროთ,
ბევრი მაგალითი იცის ასეთი თამაშისე-
ბური შემოქმედებისა. განსაკუთრებით
დღევანდელმა, როდესაც პოეტობა და
მოლექსობა გადამდებ სენათ გადაიქცა.
ჩვენში საკმარისია ცოტა ფანტაზია გქონ-
დესო, ცოტა მოხერხება კვდილმზოვანი
რითების გამოანახისა, რომ იმ წამსვე
პოეტთა რიცხვში ჩაეწერო და ახალგაზ-
და მგოსნის საბით ლიტერატურულ სა-
ლაშოვზე სენიდან გაკვირვებულ საზო-
გადოებას მოველიო. ჩვენში ასეა, სა-
ზოგადოათ, ნამდვილათ კი მორითმობა
კი არ ხდის ადამიანს ხელოვანთ, არა-
მედ გულწრფელი ღრმა განცდა სამყა-
როს იდუმალობისა, სულის ტკიკლის
გამომწვევი სიძლიერე ქეშმარიტებისაგან
ლტოლვილებისა
II.
ჩვენს ლიტერატურას ახალი კრებული
შეეძინა. ეს არის კრებული აბაშელის
ლექსებისა. ჩვენი ამოცანაა შევსება ამ
კრებულისა, და ჩვენც ვკითხულობთ,
არის თუ არა აბაშელის პოეზიაში გულ-
წრფელი განცდა სამყაროს იდუმალობი-
სა? არის თუ არა მისი შემოქმედება ბუ-
ნებრივი შედეგი ამ იდუმალობის „შემე-
ცნებისაგან“ ლტოლვისა?

საგვარებლოთ სამხედრო სასწავლებელ-
თათვის მოსამზადებელი შკოლები უნდა
დააარსონ... ამასვე მოწმობს ქუთ. ენარ-
ქილოური საბჭოს წევრთა „რანდული“
მოქმედება...

განა მწარე სინამდვილე არ არის აღ-
ნიშნული მეფის მოადგილის უქვეშევრდო-
ბილგის მოხსენებაში, რომ ჩვენ შობილიურ
ენაზე ლაპარაკ გვერცხვინება და მას
შეუბრალებლათ ვსდევნით საკუთარი ოჯა-
ხიდან, კრებებიდან და დაწესებულებე-
ბიდან? ნუთუ ამას შემდეგ რუსულსა
„პროგრესიულ“ გაზეთს რუსკოე სლო-
ვოს“ ერთ მოწინავე წერილში გამოთქმუ-
ლი უსაზღვრო სიხარული და ნეტარი
სიამოვნება, ჩვენში სახელმწიფო ენის
ადგილობრივ ენებზე გამარჯვების გამო,
უსაბუთო და უსამართლოა?!

სანუგეშოა ჩვენ ჯერ კიდევ ისა გვაქვს,
რომ ეროვნების მთავარი ზურჯისა და დე-
და ძარღვის—მშობელი ხალხის ფართო
წრეების მოშაბეა ამ სენს ჯერჯერობით
ვერ მოუსწრია. ხოლო უნდა გვასოვ-
დეს, რომ სენი იგი მთავარი ხასიათი-
საა და, თუ დროზე, მის წინააღმდეგ
სიტყვების ნაცვლათ საქმით მიზნის შესა-
ფერი ზომები არ მივიღოთ, მალე მთელი
ხალხის ორგანიზმს მისი დაცლიებით და-
ავადება და გაბრწნა მოელოს. ჩვენ „პი-
რისუფალო“ სანატრელ საგანსაც სწო-
რეთ ეს შეადგენს—მისთვის დაუღალა-
ვით შრომობენ და ყოველგვარ ხერხსა
და ღონეს მიმართვენ ხოლმე. ჩვენი სა-
ზოგადოების „მალაო წოდება“ და მისი
შემდგომი ნაწილი ამ არა მკითხველ „პი-
რისუფალო“ ქვენა სურვილებს წინ გვე-
ბება, მთავრობა აქ მიზანს უშრომლათ
აწევს. მაგრამ დაბალი წრეები უჭირვე-
ბენ საქმეს და აი სწორეთ აქ სჭირდება
მის ახალ-ახალი ზომების მიღება. მშრო-
მელი ხალხის შეილებითაა სასვე სოფლისა
და ქალაქის პირველდაწყებითი შკოლები.
სამოსწავლო მთავრობაც, სიმართლე
უნდა ვთქვათ, თავის „მზრუნველ“ ყე-
რადლებას არაოდეს არ აკლებდა ამ შკო-
ლებს და აქ კიდევ ეს ერთი ხანია ჯე-
როსნული ომი გამოუცხადა ჩვენს შკოლებ-
სა და აქ არსებულ ბედურულსა და გაბადე-
ბულ 81 წლის პლანს. ეს კულმაცეცია-
ლი და თავისთავით პედაგოგიის მო-
თხოვნას მტკათ დაშორებული სწავლების
პლანი ამ ქვეყნის ძლიერ ერობა გადა-
მეტებულათ მოგვინათ, რომელიც ვითომ
სახელმწიფოს სიძლიერესა და კეთილ-
დღეობას ძირს უთხრის და მისი გაფარ-
თობისა და გაღრმავების ნაცვლათ გრაზ-
ღავება და მძანი მისი სრულ განადგუ-
რებას შეეცადენ. მათ ცხათ, როგორც
მოსალოდნელი იყო, ამოთ არ ჩაუვლია.

საქმარისა ერთჯერ გადახედოთ აბა-
შელის ლექსებს, რომ იმ წაშვე გაა-
რჩოთ ის სარჩული, რომელსაც გამოყუ-
ნილია მთელი სურათი მისი პოეზიისა,
მაგრამ განსაკუთრებული გარკვევით გა-
მოსაქვივის ეს სარჩული ისეთ ლექსებში,
რომელიც პოეტის სულის იდუმალ ზრა-
ხვათა პირდაპირს, გულწრფელ ამოძახილს
წარმოადგენს. ხშირათ თვითონ პოეტი
გვახილავს, თუ სად უნდა ვეძოთ ასე-
თი გულწრფელი ამოძახილი. „ამონაკ-
ნის“ ერთ-ერთი ლექსია, რომელიც
ასეთ ნაწარმოებთა კონაში ყველაზე უფ-
რო თვალაწინაა აღავს იქნის.

მართლაც ძლიერი ლტოლვა ქვეშარი-
ტებისაკენ, რომელმაც არ იცის არც
დროებითი შეწრება და შესვენება და
არც საბოლოო საზღვარი, დაუშრეტელი
წყარო ხდება შემოქმედების სულის მთელ-
ეარებისა, და რაკი დაუშრეტელი მთელი
რჩება, იგი იქცევა იმავე დროს სულიერი
ტანჯვის დასაწყისად. და როდესაც ეს
გულში ნაგუბი ტანჯვა ობიექტურ გა-
მოსახულებას პოულობს, აშკარა იგი
კენისით მხილდება. კენესა ხომ თავისა-
წინა გამოხატულებაა სულის სიღრმეში
ფარული სვედა-ვარამისა, იგი უტყუარი
გარეგანი სიმბოლოა შინაგანი ფარული
სულის განწყობილებისა.

ამიტომ ჩვენ არ შევცდებით, თუ ამ
„ამონაკნის“-ში მოვსებებით პოეტის
ფარულ გულისთქმას.

რა სტანჯავს, რა აკენებს მას?

პოეტი ხედავს ფარული ცის წიაღს და
მასზე მოელვარე მზეს—სიკაცხლის წყა-
როს; იგი ხედავს აფერადებულ გაზაფ-
ხულს, იგი აწინებს თავისი სულის შე-
უდრევალ ლტოლვას მალაო ცისაკენ და
ყველა ეს მას თითქო უახლოვან და უმი-
ზნოთ მიანია, ვინაიდან მოელვარე მზეს

გასულ ზაფხულს, უმაღლესი ბიძანების
თანხმათ, სახლობ განათლების მინისტრ-
მა დაამტკიცა და გამოსცა „ინორდცე-
ბის“ პირველდაწყებითი შკოლებისათვის
ახალი წესები, რომლის შესახებაც პერი-
ოდული გამოცემანი მეტად დამაფიქრე-
ბელსა და უნუგეშო ცნობებს გვაწე-
ლიან.

ინორდცების პირველდაწყებითი შკო-
ლების მიზანია ერთი მხრით „ხელი შე-
უწყო მათ ზნებრივსა და გონებრივ
განვითარებას, მეორეს მხრით—გაავრცე-
ლოს მათში რუსული ენის ცოდნა და
დაუახლოვონ რუსის ხალხს საერთო სა-
ხელმწიფოს სიყვარულის ნიადაგზე“—ამ-
ბობს მინისტრის ცირკულიარი.

ბრძენ პოლიტიკოსებს ავიწყდებათ ყვე-
ლასაგან აღსარებული მარტივი ქეშარი-
ტება, რომ უცხო ენის შესწავლა მაშინ
უფრო ნაყოფიერი და ადვილია, რო-
დესაც ბავშვებს წერა-კითხვა უპირველ-
ესთ დედა ენაზე აქვთ შესწავლული და
თავისი ენა საფუძვლიანათ იციან. მშობ-
ლიური ენა არის ბავშვის სულიერი გან-
ვითარების უღრმესი წყარო და უძლიერ-
ესი წინ წამწევი მამოძრავებელი ძალა.
ხალხის დაახლოებასა და სახელმწიფო
ენის სიყვარულს მხოლოდ მაშინ ექნება
ადგილი, როდესაც ყოველი ერის სამარ-
თლიან უფლებას პატივისცემით მოექცე-
ვიან და მის წმინდათა-წმინდას, ეროვ-
ნულ ღირსებასა და თავმოყვარეობას არ
შეშავენ. ხოლო როდესაც სახელმწი-
ფო ენა ამა თუ ამ ერის თვითარსებო-
ბას განადგურებას უქადის და მათი სა-
ხელის გაქრობას ლაბობს, მაშინ ხალხის
დაახლოებაზე და საერთო სახელმწიფოს
სიყვარულზე ლაპარაკს არავითარი ნია-
დაგი არ ექნება.

სამინისტროს ახალი წესები ფრთებს
ასხამს და თავისუფალ სათარეშო მოე-
დანს უთმობს კრუსკისა და მისი ჯერ-
ის პოლიტიკანებს თავისი, ასე ვთქვათ,
მერყეობით, გაურკვევლობითა და მტკი-
ცით განსაზღვრულ დებულებათა უქონ-
ლობით. ამ წესებში ყოველ მუხლს ფარ-
თო გამოსავალი ხერხი აქვს, რათაც
შესაფრათა და „ნაყოფიერათა“ ისა-
რგებლობენ.

საღვთო სჯულის სწავლება ამ წესე-
ბით მოწვეთა დედაენაზე წარმოებს.
მაგრამ შეიძლება იგი რუსულ ენაზედაც
ისწავლებოდეს „თუ კი ბავშვს ეს უკა-
ნასკნელი საკმაოთ შეთვისებული აქვთ
და მშობლებიც ამ-ს წინააღმდეგი არ
იქნებიან.“

ამგვარი ორჟოდი აზრი ყოველ მოზე-
ლეს, ცხადია, მოქმედების სრულ თავი-
სუფლებას ანიჭებს, რასაც, თქმა არ უნ-
და, ჩვენს სასარგებლოთ არ გამოიყენე-
ბარს არცაი უკუნი ბნელი, საგაზფხუ-
ლო ჰიმნებს თანა სდევს „ყრუ ხარხარი
დემონური“ და სულს მალაო მღერო-
ვარეს თან ახლავს არარაობის უფსკრუ-
ლი, რომლისკენაც მიგვაქანებს ყველას
ცხოვრება. მაგრამ თქვენ გრძნობთ, რომ
ეს ორსახეობა მსოფლიოს პოეტისთვის
გამოურკვევლია; იგი არ სწევს მას
ერთი მოსმით, როგორც მღერალნი
მსოფლიო სვედისა, იგი არ გრძნობს პე-
სიმისტურათ, თითქმის მსოფლიოს ეს
ორსახეობა ცხოვრების ამოვებას ამტკი-
ცებდეს. არა თქვენ გრძნობთ, რომ
პოეტისთვის ეს ორსახეობა ჯერ კი-
დეც გადასაჭრელი ამოცანაა, ამო-
ცანა, რომელიც ძნელი ასახსნელია. და
აი სწორეთ ეს სიბნელე იწვევს მის არ-
სებაში ყრუ ოხვრასა და კენესას.

მაგრამ რა არის უფრო ახლო ეს ორ-
სახეობა?
მზე და უკუნი ბნელი, გაზაფხული და
დემონური ხარხარი, უკვდავებისკენ
ლტოლვა და ცხოვრების ფრენა უფსკრუ-
ლისაკენ,—აი ის სახენი, რომელიც
პოეტის არსებაში ტანჯვის წყაროთ გა-
დაქცეულან; აშკარა, ეს სახენი მხოლოდ
სიმბოლოურ გამოხატულებას წარმოად-
გენენ პოეტის არსებაში ფარული გან-
ცდისა.

როგორია ეს განცდა?
ავილოთ მეორე ლექსი! „(გამოძახილი)“
შეიძლება აქ მაინც ოდნავ აეხადოს ფარ
და ჩვენს საკითხს!

პოეტი მიმართავს მთას, მედვარსა და
შეუპოვარს, რომელსაც თავისი ხან-
გრძლივი არსებობის დროს ვინ იცის რა
არ უნახავს, რისი მოწმე არ ყოფილა, და
მისგან ლაბობს პასუხი მიიღოს იმ სა-
კითხზე, რომელიც მას სტანჯავს; იგი
კითხავს, რა წამ ნახა თვისი მიწიდან ამა-

ბენ. ნუთუ ყველა ჰვამთყოფელი ადა-
მიანისათვის დღესათი ნათელი არ არის
ის შეხედულება, რომ საღვთო სჯულის
მხოლოდ მშობლიური ენის საშუალებით
შეუძლია ესა თუ ის ზნეობრივი და გო-
ნებრივი ზედგავლენა მოახდინოს პირ-
ველდაწყებითი შკოლის მოწვევებზე და
უცხო ენა თავის დღეში მის მაგიერო-
ბას ვერ გასწევს!

საგნების სწავლება ახალი წესებით ორ
წელიწადს სამშობლო ენაზე იწარმოებს
მხოლოდ იმ შემთხვევაში, „თუ კი ამ
დრომდომი მოსწავლეები ვერ შესძლებენ
საგნების რუსულ ენაზე შეთვისებას.“
მესამე წლიდან საგნების სწავლება ყო-
ველ შემთხვევაში რუსულ ენაზე უნდა
მიმდინარეობდეს.“ 81 წლის პლანი საგნე-
ბის სწავლებას 3 წლ. განმავლობაში
უთმავრესათ დედაენაზე მოითხოვდა და
რუსული ენის, ისიც ლექსიკური გან-
ყოფილების, სასწავლო წლის მეორე
ხვეტიდან იწყებოდა. წერა-კითხვა კი—
მეორე წლიდან. ახალი წესებით რუსუ-
ლი ენის სწავლას უნდა შეუდგენ, თუ
უფრო ადრე არა, მესამე თვიდან მაინც.
რაციონალური პედაგოგიის თვალსაზ-
რისით სწავლების ასეთ ნაირათ მოწყო-
ბა ყოველად შეუძლებელია, შეუწყნარებელი
და მავნებელია. ცნობილია, რომ წერა-
კითხვის შესწავლა პაწია ბავშვთათვის მე-
ტათ მიმე და მოსაზრებელია. აქ მა-
სწავლებელს დიდი ფხისა და უნარის გამო-
ჩენა მმართებს, რომ ეს მოწვეთათვის
უხალისო და მოსაწყენი საქმე მათ გაუ-
ადვილოს და შეუბუბუქოს. ბავშვის
სათუთსა და ნახ გონებას ჯერ ეს სიძნე-
ლე ვერ დაუძლევიათ, დედაენაზე წერისა
და კითხვის მექანიზმის საიდუმლოება
ვერ შეუგნიათ და შეუთვისებიათ და
ამავე დროს, დიდატიკის ელემენტრული,
მოთხოვნილების წინააღმდეგ, ახალს, გი-
დევ უფრო რთულსა და დიდ სიძნელეს,
უცხო ენას,—თავს ახვევენ და მათ მის
გონებრივსა და ფიზიკურს განვითარებას
საფრთხესა და განსაკუთრებულ უშაბდენ.
მინისტრის ცირკულიარი სამშობლო
ენაზე ორი წლის სწავლებასაც, როგორც
ესაქვით, მხოლოდ უკიდურეს შემთხვე-
ვაში აღიარებს შესაძლოთ და ინსპექტორ
რევიზორების პირად ეხედულებათ ამ-
ყარებს რუსულ ენაზე საგნების სწავლე-
ბის დასახლებულ ვადაზე უფრო ადრე
შემოდებას, „რუსული ენის ადრე გამე-
ფების მიზნით ყოველივე ღონე უნდა
იქნეს მიღებული, რომ შკოლებში პირ-
ველ წლიდანვე საუკეთესოთ სწარმოებ-
დეს.“ ამბობს ცირკულიარი.

ყოველი საქმე, და მათ უმეტეს სწა-
ლა აღზდის, მოითხოვს სამოქმედო
ცხადს, წინდაწინ გარკვეულსა და საგნებით
ტყორცნის ქაშს ცას ქვეშ, ანგელოსთა
ნაზი კაცნა, თუ „სიკაცხლის კაშხანი,
ფრთა-გაშლილი შავი სვედა?“ და მგოს-
ნის ყურს მოცემის გამოძახილი უკანასკ-
ნელი სიტყვისა, მთა უპასუხებს, თით-
ქმის მას გაჩენის პირველსავე წაშს მსო-
ფლიოში გამეფებული სვედა ენას; და
როდესაც პოეტი ბოლოს იმავე მთას
დავითებდა, თუ „რას გვიზადებს მომა-
ვალი, უკვდავ-ყოფას თუ შავსიკვდილს“,
მოცემის ისეთივე უიმედო პასუხი, რო-
გორც პირველ კითხვაზე ისმინა მან.—
ეს ლექსი აშკარათ გვიჩვენებს, თუ
რა არის ის ფარული განცდა, რომელიც
პოეტის სულს აღელვებს, აშფოთებს,
საძებნლათ იწვევს. რა არის ის მიმა-
დელი ამოცანა, რომლის ასნის აუცი-
ლებლობაც პოეტის სულიერი არსების
ძღე fixe-ათ გადაქცეულა.

აშკარაა, რომ პოეტი იგივე პრობლე-
მა იმპერტერსებს, რაც იმათივედ მოაზ-
როვენ დამიანის სულის აშფოთება და სიკა-
ცხლის მიმზიდველობა, მისი სიმშვენიერე,
მაგრამ იმავე დროს აუცილებელი ფაქტი
სიკვდილისა. ვინ იცის საიდან მოდის
და სად მიდის ეს გზა? რა არის სი-
კვდილი, და ნუთუ იგი აუცილებელი
ფაქტია, რომლის გადალახვა ყოველად
უნაყოფო ცდას წარმოადგენს?

ეს საკითხი ძველი ინდოეთიდან და-
წყებული ყველა ხალხის მოაზრეს აინ-
ტერესებდა და ინტერესებს დღესაც.
იგი არის წყარო რელიგიური გახცი-
სა, იგი არის დასაბამი პესიმისტური
სულიერი განწყობილებისა. რელიგია სი-
კვდილის ფაქტით დამინებული ადამი-
ანის არსებას იმედის სანათით უთოვებს
და უნათებს გულს; პესიმისმი იმედის
უკანასკნელ ნაპერწკალსაც აქრობს ადა-
მიანის არსებაში და იქ უკუენთ ბნელს
აქცევდრებს.

დ. უზნაძე.

(გაბეჭდვას იქნება).

განსაზღვრულს სახელმძღვანელო პლანს.
აქ კი ყველაფერი „სათუოდ“ არის გა-
მოცხადებული და მისი შეცვლა და გან-
მარტება ყველას ისე შეუძლია, როგორც
მოესურვება და მოეხსიათება.

აქ ყოველ მოხელეს თავისუფლოთ მო-
ქმედების სრული უფლება აქვს მინიჭე-
ბული და ამ უფლებას კი, თამაშით შე-
გვიძლია ვიწინასწარმეტყველოთ, ჩვენს
სასარგებლოთ არ გამოიყენებენ და თვით-
ნებობათ გადააქცევენ.

ახალი წესები საზოგადოთ დიდარე-
დარეგას გამოიწვევს და სრულ ანარქიას
გამაფრებს ისედაც აწეწილ არა რუსთა
შკოლებში.
ასევე ორჟოფულათ არის გამოთქმუ-
ლი მასწავლებელთა დანიშნის უფლე-
ბაც. ჯერ ახალი წესები საჭიროთ აღი-
არებს მასწავლებლათ ბავშვის ენის
მცოდნე ადგილობრივ მევიდრათ გაწე-
ვებას. შემდეგ კი მინისტრი წესების
ცირკულიარულ განმარტებაში მოსახერ-
გებლობა და შესაძლოთ სცნობს რუსი
მასწავლებლის არა რუსთა შკოლებში
დანიშნას, რაც ყოველად შეუწყნარებე-
ლია და „ნეტარსხენებული სასაცილო“
მუნჯური მეთოდის მკვდრით აღდგენას
გამოიწვევს.

მინისტრი ამ განკარგულების გამო-
ცემას შემდეგი მოსაზრებით ამართლებს:
„მექსი წლის გამო დილობამ, 1 ნო-
ემბრის 1907 წლის წესების განხორციე-
ლების დროს, დავანახა, რომ, რადგან
ის ინორდცების ენას ფართო ადგილს
უთმობდა და რუსული ენის სწავლება
გვიან იწყებოდა, ბავშვები ამ შკოლებ-
ში რუსული ენის ცოდნას ვერ იძენ-
დნო.“

პირველდაწყებითი შკოლების უმთა-
რეს მიზანს შეადგენს—ხალხში აღმო-
ფხვრას ათასგვარი მანე კრუმორწმუ-
ნეობა და ჩუუნერგოს ქვეყანასა და გა-
რემოებაზე სალი და სწორი შეხედუ-
ლება, განავითაროს მოზარდი თაობა
გონებრივათა და ზნეობრივათ, მიანვიოს
და შეეყვაროს წიგნების კითხვა, საი-
დანაც თავისუფლოთ უნდა ამოკრიფონ
სასარგებლო და გამოსადეგი ცოდნა და
სხვა.

და როდესაც შკოლები პოლიტი-
კურ იარაღთ უნდათ გადაქციონ და
მას, თავისი პირდაპირი დანიშნულების
ნაცვლათ სულ სხვა, მისთვის მიუღო-
მელ საქმეს აკისრებენ, მაშინ აქიდან
სიმზინჯისა და სიღუბეჭირის მეტს ნუ-
რას გამოვლით.

შკოლებში დედაენის თავისუფლოთ
ხმარების უფლება, საზოგადოთ სიტყვის
თავისუფლების ერთი უმთავრესი მხარე-
თაგანია, რასაც ასე აფასებს და ენარტე-
ბა ყველა ქვეყნის მოწინავე საზოგა-
დოება.

საქმის ასე მოწყობით სახელმწიფო
ენა ზარალის მეტს ვერაფერს მოიგებს,
რადგან იგი მოზარდი თაობის გონებრი-
ვი განვითარების შემაფრებელ იარა-
ღათ გადაქცევა და ამის გამო სიყვა-
რულისა და ნაღობის მაგიერ, რომელსაც
ხალხს უსვამს ახალი განკარგულება, სი-
ძულვილის დაიმსახურებს.

ასეთს უკუღმართ მოვლენას მხოლოდ
რუსეთში შეიძლება ადგილი ქონდეს,
სადაც ხშირათ წინსვლის მაგიერ უკან
ვხვებით და განვლილ დროს შევანტ-
რით.

ჩვენში არცერთ ასეთი მოვლენა შე-
საფერ გამოხატულებას ვეღარ პოუ-
ლობს. ჩვენს მოპოვებულ უფლებათა და-
ცვას ვერ ვახერხებთ და დაორგუნულ
უფლებათა აღდგენას სულ არ ვცდი-
ლობთ. შემთხვევას არ ვეძებთ ქვეყანას
ხმამდლა და გაბედულათ ვაუწყოთ ჩვე-
ნი მდგომარეობა და გაქვირება, ჩვენი
სურვილი, მოთხოვნილებანი და მისწრა-
ფებანი. მდგომარე წლის 23 დეკემბერს
პეტერბურგში სრულიად რუსეთის სა-
ხალხო განათლების პირველი სიგზდი
გაიხსნება. ამ სიგზზე მთელი რუსეთის
მოწინავე მასწავლებლნი და ყველა ამ
საქმით დაინტერესებულნი პირნი და-
ესწრებიან, აქ მრავალი მნიშვნელოვა-
ნი და ჩვენთვის საარსებო საკითხი
აღიძრება და განიხილება. გაზეთებში
უკვე არის აღნიშნული წინდაწინ შემუ-
შავებული განსახლედილი საკითხები,
როგორც მაგალითად:

1. შკოლის ორგანიზაციის ზოგადი
პრინციპები (რუსეთში და საზღვარგა-
რეთ).

2. ამაყოფილებს თუ არა მცხო-
რებთა ინტერესებს საყოველთაო გა-

ნათლებისთვის შეუძლებელია შკოლის
ტიპი; როგორი შკოლაა ყველაზე მე-
ტათ სასურველი.

3. შესაძლებელია თუ არა შკოლის
რია თუ არა მთელი ინტელისთვის ერთ-
გვარი შკოლის ტიპის მიღება.

5. სახალხო შკოლის დანიშნულება.

11. სასწავლო პროგრამების შეთანხმე-
ბა ადგილობრივ პირობებთან.

12. სახალხო შკოლების სანიმუშო
პროგრამები.

13. ყველა საფეხურების სასწავლე-
ბელოთ ორგანიზული დაკავშირება და
მრავალი სხვა.
მეტათ სასურველია და აუცილებლოთ
საჭიროა ამ სიგზს ჩვენი ერის წარმო-
მადგენელიც დაესწრენ, ჩვენი გაქვი-
რება და დაღიხინება ქვეყანას აუწყონ
და ჩვენში სწავლა-აღზრდის საქმეში გა-
მეფებული უკუღმართობის წინააღმდეგ
გაბედულათ ხმა ამოიღონ. სხვა ჩვენზე
თავს არავინ შეიწუხებს და ჩვენც სახლში
წუწუნი და ვაი და ვიშის ძახილი ვერას
გვიშველის.

ფარა.

დებეში.

(მეტ. ლეპ. საგენტო).

რ უ ს მ ი ი.
მოსკოვა, საგუბერნიო მელიორაციუ-
ლი კრება დასრულდა. კრებას დაესწრა
478 წევრი. მიიღეს რეზოლუცია ყავა-
სიში საერაობა დაწესებულების შემოღო-
ბის შესახებ. რეზოლუცია გამოიტანეს
ავრეთვე იმის შესახებ, რომ თურქისტან-
ში საბაშო ინსტიტუტი დაარსდეს, კრე-
ბამ სასურველოთ სცნო—შეწყნარებულ
იქნას პატიმართა მუშაობა ქაობების ამო-
საშრობათ.

უცხოეთი.
ზეგინი. მთავრობას განზრახვა აქვს პარ-
ლამენტის მოვლენობათა ასსარლებლოთ
მოიწვიოს ცენტრალური საბჭო, რომელ-
შიც პროვინციის წარმომადგენლები შეე-
ლენ. პროვინციის წარმომადგენლებს გუ-
ბერნატორი აირჩევს. საბჭო პარლამენ-
ტის მოვალეობას დროებით ასრულებს.
მინგრლოეთი და ტიბეტი ცენტრალურ
საბჭოში 71 კაცს გამოგზავნის. საბჭო ამ
წლის ბოლოს გაიხსნება.

საფა. სოფიაში დაბრუნებულმა გენე-
რალმა საფომა უარყო, ვითომც ოსმა-
ლეთსა და ბულგარეთს შორის რაიმე
ხელშეკრულება დადებულიყოს. საფო
აღიარებს, რომ ამ სახელმწიფოთა შორის
კარგი დამოკიდებულებაა მას. იმედი
აქვს,—ეს კარგი დამოკიდებულება არ
დაიძრვდეს. გენერალს არ სჯერა, რომ
ათინაში გამართულ მოლაპარაკებას
კარგი ბოლო მოყვას, თუმცა საგრძნეთ-
ოსმალეთ შორის ომს არ მოელოს.

ტეგაი. მთავრობა მექსიკაში ნაღმოსან
გვეს აგზავნის.

საფა. ბულგარეთის საგენტო იუწყე-
ბა: ბულგარეთ-სერბიის შერეული კომი-
სია, რომელსაც მიზნათ აქვს საზღვრების
შესახებ მოლაპარაკება, ვერ შეთანხ-
დლა.

თეირან. სასახლეში სტომის დროს,
არჩევნების პროგრამის შესახებ რეგენტის
სიტყვას შემდეგ, მეჯლისის ყოფილმა დე-
პუტატმა რეგენტის მოღვაწეობას ცხარე
კრიტიკა გაუკეთა. აღნიშნა კაბინეტი
უკანონოთ დაითხოვია. შეურაცხყოფილ-
მა რეგენტმა სტომა დასტოვა.

შუგდანი. რუსეთ-ჩინეთ შორის ხალხში
ხეშეკრულობის დადების გამო გაზეთებში
ცნობების მოთავსება აღმინისტრაციამ
აკრძალა.

ათინა. დღეს ოტომანის დელეგატებს
საბერძნეთის დელეგატებთან ხანგრძლივი
ბასი ქონდათ. დელეგატები თითქმის ყვე-
ლა სადავო მუხლში შეთანხმდნენ.

ფანდანი. „რეიტერის“ ცნობათ სა-
ხელმწიფოთა წარმომადგენლების მოლა-
პარაკება სიმრეთ აღბანეთის საზღვრე-
ბის შესახებ მშვიდობიანათ მიმდინარე-
ობს.

სხა მოსკოვიდან.

პროფესორი პ. ი. ბახმეტიევის უდ-
როვო სიკვდალის გამო.

14 ოკტომბერს, უღომბელომ სიკე-
დილმა იმსხვერპლა მსოფლიო მეცნიერი,
შემქნელი ანაბიოზის თეორიისა პროფ.
ი. ბახმეტიევი.

რა არის ანაბიოზი, რომლის შექმნა-
მაც გამოჩენილი პროფ. ბახმეტიევი მე-
ცნიერთა ოჯახის საპატიო წევრათ გაზა-
და და მოუხვეჭა მას ბუმბერაზი მეცნიე-
რის სახელი?

ანაბიოზი ნიშნავს ისეთ მდგომარეობას,
როდესაც სეფოფერათ გვეხვეი ცხოვე-

გ. ს. შილიკოვისა.

№ 10.

სამკაულო: ნავთის სამოვრები, ღუძლოები (ფეხები), სამზარეულოები, ია-
პონიფასი საოჯახო ნივთი, აუარებული ასარჩევი ნიშში, შაჰლერას თო-
პატავისცემით ფ. ს. ფილიპოვი. № 10.

ကုဇဂဗ္ဗဂ.

და ეს ფრიად შესანიშნავი ადამიანი, მართლაც გენიოსი მეცნიერია, ასე უდროვით ჩვენს საწუთროს მოზრგებულ ღირსი ამათ 16 ოკტომბერს დასაფლავეს, და ბევრი მოშენიერი სიტყვაჲ წარმოითქვა ძვირფასი ცხედრის წინაშე.

თანაშობი ბაზენგილის სურვილისა ჰრ. უსიკის თანდასწრებით აქიმა კედროვმა აშოილო განსვენებულის ტიანი მეცნიერულ გამოსაკვლევათ.

— მოსკოვის საყინულე კომიტეტმა დაიარსა ფონდი განსვენებული პროფესორის ოჯახის სასარგებლოთ და შვილების აღსაზრდელათ.

ენ—გან.

გერგორობით ვერას ვიტყვით მის აკარგიანობაზე; მაგრამ თუ საქმეს ენერგიულათა და მუყათად გაუძღვებიან, დარც უმოვარესია ქართულ საქმეებში უმიელობა და გულგატეხილობა არ შეეპარებათ ხელმძღვანელებს, დარწმუნებული ვარ, შემდეგში უფრო გაფართოვდება ეს საქმე და დიდ სამსახურს გაუწევს მთელ გურიასაც კი.

ზემო--იმერეთი.

*) ეს ის აზოტურია, რომელშიც შეგუდა
ანბანი დასწერა და რუსთაფიკატორება!
ეწეოდა.

ပြတိုက်ဝယ်။

ვაზეთ „სამართლის ხმის“ მე-10 №-ში
მოთავსებულია ს. ბანძიდან კორესპო-
დენცია, რომლის ავტორიც, ვინმე
„ბანძელი“ მთელი რიგი დანაშაულობის
ჩადენას მბრალებს. ვიწვევ ბ. „ბანძელს“
სამედიატორო სამართალში და წინადა

ᠠ ᠪ ᠤ ᠳ ᠣ ᠨ ᠢ ᠶ ᠋ ᠢ

მიღებულია შემდეგი ახალი წიგნები.

1.	თ. ჟორდანია, ქართული ენისთვის ბრძოლა	ფ. ერთი ამაზი
2.	ალ. ჭიჭინაძე მცენარეები და ცხოველები ქსელი ქვეყნებისა.	ფ. შვიდი შუარი
3.	გ. ხეჩუშვილი, საქართველოს გმარი (გიორგი სააკაძე)	ფ. ორი ამაზი
4.	უცხო სიტყვათა ლექსიკონი	ფ. ერთი ამაზი
5.	გ. ერისთავის რჩეული თხზულებანი—საკლასოთ სახელმძღვანელო წიგნი I	ფ. სამი ამაზი
6.	Кипшидзе. Зак. о прекращ. вр. обяз. отнош. крест. къ помѣщикамъ	ц. 30 კ.
7.	Ильинъ. Поѣздка въ Сванетію	ц. 1 р. 25 კ.
8.	Кульманъ. Методика русскаго языка	ц. 1 р. 30 კ.
9.	Дитмаръ. Курсъ географіи Россіи	ц. — 60 კ.
10.	Обуховъ. Какъ вести занятія съ нѣсколькими отдѣленіями	ц. 1 р. 10 კ.
11.	Ницше. Автобіографія (Ессе homo)	ц. 1 р. —

ახალი უგნებელი საშუალება
რძე პირსახისათვის „ბ. ბ. ბ.“
ფაბ. ს. ს. ნაღარიშვილის.

არბილებს და ასუფთავებს სახეს; სპიხის ბრულებითა ფერმკაფელს; გაღაყეს ნაზს
ური და ასწორებს პირის ნაოქებს. ეღრწევ ვარჯიშს მამაკაცებს, ვინც პირს წმინდა
იპარსავს და ექვრცლებათ სახე. მოითხოვთ ყელსა აფთიაქში და აფთიაქის მ.
ლაზიაში. ღმთიანეთი საწყობი ქ. თფილისში, ლიხისის აფთიაქი, ს. ს. ნაღარიშვი
ლი. ფსიკი ერთი მანეთი. აფთიაქებსა და აფთიაქის მფლობელებს. საღვთოს.

გ. გოზაძისა და ს. წერეთლის

ერთადერთი წარმომადგენელი ქუთაისის გუბერიაში, ბათუმის და სოხუმის ოლქ
უმაღლესა სასახლას გოგოშინსკის, იური სტეფანეს ძის ნიჭ-მადგვეთ ბეშკის მინ
ბის ქარხნის, ვიჭქეთ ტანსკუთრებული შუადღება მინისკუთხე ნიშნის „ВЕРСКОЕ
4.10.1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409-2410-2411-2412-2413-2414-2415-2416-2417-2418-2419-2420-2421-2422-2423-2424-2425-2426-2427-2428-2429-2430-2431-2432-2433-2434-2435-2436-2437-2438-2439-2440-2441-2442-2443-2444-2445-2446-2447-2448-2449-2450-2451-2452-2453-2454-2455-2456-2457-2458-2459-2460-2461-2462-2463-2464-2465-2466-2467-2468-2469-2470-2471-2472-2473-2474-2475-2476-2477-2478-2479-2480-2481-2482-2483-2484-2485-2486-2487-2488-2489-2490-2491-2492-2493-2494-2495-2496-2497-2498-2499-2500-2501-2502-2503-2504-2505-2506-2507-2508-2509-2510-2511-2512-2513-2514-2515-2516-2517-2518-2519-2520-2521-2522-2523-2524-2525-2526-2527-2528-2529-2530-2531-2532-2533-2534-2535-2536-2537-2538-2539-2540-2541-2542-2543-2544-2545-2546-2547-2548-2549-2550-2551-2552-2553-2554-2555-2556-2557-2558-2559-2560-2561-2562-2563-2564-2565-2566-2567-2568-2569-2570-2571-2572-2573-2574-2575-2576-2577-2578-2579-2580-2581-2582-2583-2584-2585-2586-2587-2588-2589-2590-2591-2592-2593-2594-2595-2596-2597-2598-2599-2600-2601-2602-2603-2604-2605-2606-2607-2608-2609-2610-2611-2612-2613-2614-2615-2616-2617-2618-2619-2620-2621-2622-2623-2624-2625-2626-2627-2628-2629-2630-2631-2632-2633-2634-2635-2636-2637-2638-2639-2640-2641-2642-2643-2644-2645-2646-2647-2648-2649-2650-2651-2652-2653-2654-2655-2656-2657-2658-2659-2660-2661-2662-2663-2664-2665-2666-2667-2668-2669-2670-2671-2672-2673-2674-2675-2676-2677-2678-2679-2680-2681-2682-2683-2684-2685-2686-2687-2688-2689-2690-2691-2692-2693-2694-2695-2696-2697-2698-2699-2700-2701-2702-2703-2704-2705-2706-2707-2708-2709-2710-2711-2712-2713-2714-2715-2716-2717-2718-2719-2720-2721-2722-2723-2724-2725-2726-2727-2728-2729-27

საქართველოს
ქართველთა
მიღებული რჩენული
საქონელი: კარის, ფანჯრის
და ღუმელის მოწყობილობანი;
სადურგოო ხელსაწყოები, ფანჯრის
მიწები, ტინის ნიშები, ღუმელის, მავ-
თული, ყოველგვარი საღებავი წამალი,
ელექტრონის ზარის მოწყობილობა, შპალიერა,
ცემენტი, ემალიანი ჭურჭელი, ასფალტი და სხ.
ვაჭრობა პარკითა და წყრილობა ხელმანასწოდნ ფასათ.
ქ. ქუთაისში, საფთვარე შენობაში, მიხეილის ქუჩაზე № 65